ΠΑΝΤΙΣΡΑ
αντικαπιταλιστικη • ενημερωση

ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΕΣ…
…ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΟΜΕΝΕΣ
(ΜΕΡΕΣ ΚΑΙ ΕΚΛΟΓΕΣ)

Γράφει η **Όλγα Τσιλιμπάρη**

Ι
ΑΠΟΤΙΜΗΣΕΙΣ

1. Οι ερμηνείες του εκλογικού αποτελέσματος της 21ης-5-2023 που επικεντρώνονται στην εκτίμηση περί συντηρητικοποίησης έως εκφασισμού της κοινωνίας αντικατοπτρίζουν εμπειρικές διαπιστώσεις, οι οποίες, πάντοτε, αφορούν όψεις(φέτες) της σύνολης πραγματικότητας. Οι ερμηνείες αυτές, κατά την άποψή μου, «μπάζουν» από πολλές πλευρές:

Α. Παραβλέπουν τα γνωστά, ακόμα και σε φοιτητές κοινωνικών επιστημών, δεδομένα, ότι α) η εκλογική συμπεριφορά δεν συνιστά διαχρονικό και αποκλειστικό μέτρο της κοινωνικής και πολιτικής συμπεριφοράς β) η ψήφος, πέρα από την πολιτικοϊδεολογική ταύτιση, μπορεί να εκφράζει και άλλες στάσεις, όπως διαχειριστική ταύτιση ή διαμαρτυρία.

Β. Παραβλέπουν –ή και υποτιμούν- **τη συνεχή μετατόπιση του αστικού πολιτικού συστήματος προς τα δεξιά,** που συντελείται μετά το 1975 σε Ευρώπη και βόρειο τμήμα της αμερικανικής ηπείρου (από όσα γνωρίζω) και επιταχύνεται τα τελευταία χρόνια. Την κύρια **ευθύνη** γι΄ αυτή τη μετατόπιση φέρουν, προφανώς, οι ταγοί του συστήματος ως εντολοδόχοι των κεφαλαιοκρατών, οι οποίοι διαπαιδαγωγούν ανάλογα και το πολιτικό τους

ακροατήριο, με τα άφθονα μέσα επηρεασμού που πάντοτε διαθέτει η κυρίαρχη ιδεολογία. Όσο για εκείνους που δεν (ή ισχυρίζονται αυτάρεσκα πως δεν) τους ακούνε, απέχοντας, ταυτόχρονα, παντελώς απ΄ τα κοινά, ο ατομικισμός και η ιδιώτευση έχουν κάνει μια χαρά τη δουλειά τους...

Όταν, λοιπόν, η γιαλαντζί σοσιαλδημοκρατία και η ξεθωριασμένα ροζ αριστερά παίζουν, με απόλυτη επιλογή τους κι ούτε καν ντροπαλά, στο γήπεδο του αντιπάλου, δηλαδή στο γήπεδο της συναίνεσης, ένα είναι εκ των προτέρων σίγουρο: ο ορίτζιναλ (εν προκειμένω, λέγε με Κυριάκο) δεν τα παίρνει, βέβαια, και όλα, αλλά παίρνει, σίγουρα, τη μερίδα του λέοντος. Ε, μετά, άλλοι επιχαίρουν για τη νεκρανάστασή τους κι άλλοι κλαίνε που ο αρχηγός τα 'πε πολύ αριστερά ή πολύ δεξιά και απώθησε τους σιτιζόμενους απ' τα (μικρότερα ή μεγαλύτερα) ψίχουλα των επιδοτήσεων (ποσοτικής χαλάρωσης) μικρομεσαίους-νοικοκυραίους. Διότι τους εργαζόμενους και άνεργους δεν τους βλέπουν μπροστά τους, ούτε καν ως δυνητικούς ψηφοφόρους, πλέον...

Γ. Το διαταξικό κοινωνικό υποκείμενο, το οποίο (από μια άποψη, χάριν συντομίας) αποκαλείται **λαός,** δεν είναι κάποια υπερκόσμια θεότητα που έχει πάντα δίκιο ούτε και ένας αμαθής, ευκολόπιστος και αχάριστος όχλος που έχει πάντα άδικο. Υπόκειται στην (διόλου μεταφυσική, αλλά διεξαγόμενη με απόλυτα υλικούς όρους) **διαπάλη μεταξύ των τάσεων υποταγής και των τάσεων χειραφέτησης.** Κατά συνέπεια, όποια πολιτική δύναμη στοχεύει να συμμετέχει επάξια στους εργατικούς και λαϊκούς αγώνες, πολύ δε περισσότερο να τους καθοδηγεί κιόλας, έχει πρώτιστο χρέος **να ενισχύει** υπομονετικά, μεθοδικά, ανυποχώρητα, με παλαιοκομμουνιστική αφοσίωση και καρτερία Μακρονησιώτη έγκλειστου, **τις τάσεις χειραφέτησης**. Άλλωστε, για ανύψωση του επιπέδου της λαϊκής συνείδησης μιλούσε (εδώ και δυόμισι αιώνες) και η προοδευτικότερη πτέρυγα του αστικού διαφωτισμού (λέγε με Ρήγα Φεραίο). Άβυσσος απύθμενη τη χωρίζει, βέβαια, από τους οργανικούς διανοουμενίσκους του τρέχοντος νεοφιλελεύθερου εσμού με τις φασιστικές απολήξεις...

2. Η οριστική (μάλλον) λήξη (από ορισμένους ηλικιακά μεγαλύτερους βιωνόμενη και ως ολοκληρωτική κατάρρευση) του ιστορικού κύκλου της Μεταπολίτευσης είναι αναμενόμενο να συσκοτίζει τον ορίζοντα. Ωστόσο, πίσω απ΄ τον κουρνιαχτό, **διακρίνεται ξεκάθαρα ένας κόσμος του αγώνα που δε μασάει.** Αντλεί τη δύναμή του από τη μεγάλη δεξαμενή των κοινωνικών συγκρούσεων του προηγούμενου διαστήματος, μα, πάνω απ΄ όλα, από τη σκληρή πραγματικότητα της ίδιας της ταξικής του τοποθέτησης, ως κομματιού είτε της παραδοσιακής μισθωτής εργασίας είτε της νέας, υπερεκπαιδευμένης και πολυπροσοντούχας εργατικής βάρδιας.

Αντιμετωπίζει με παρρησία τα διλήμματα στην καθημερινότητα, στο δρόμο και στην κάλπη, ξέρει να ξανασηκώνεται, όταν πέφτει, καταφέρνει, αν και με δυσκολία μερικές φορές, να ορθώνει ανάστημα απέναντι στη λογική του μικρότερου κακού. Εκλογικά, γυροφέρνει ανάμεσα στο ΜέΡΑ25, το ΚΚΕ και τις δυνάμεις της εξωκοινοβουλευτικής Αριστεράς (ΑΝΤΑΡΣΥΑ, Μ-Λ ΚΚΕ, ΚΚΕ(μ-λ), ΕΕΚ, ΟΚΔΕ, ίσως ξεχνώ και κάποιον άλλο χώρο).

Η εκλογική ενίσχυση του ΚΚΕ και του αριστερού εξωκοινοβουλίου είναι μια ποιοτική ένδειξη προς στήριξη του παραπάνω ισχυρισμού και, ταυτόχρονα, απέχει πολύ από την αναγκαία και επιθυμητή, μέσα στις συγκεκριμένες κοινωνικές συνθήκες.

Από κεκτημένη συνήθεια, εκφράζεται και τώρα, από δω κι από κει, στο χώρο της κομμουνιστογενούς αριστεράς, άκαιρη αυταρέσκεια, αυτοεπιβράβευση και ηγεμονική τάση στερούμενη παντός περιεχομένου. Τείνουμε να ξεχνάμε, σύντροφοι, πως η πολιτική ηγεμονία κερδίζεται με κόπο στον ανάλογο εκάστοτε πολιτικοκοινωνικό στίβο, δεν απονέμεται θεόθεν, όπως οι δέκα εντολές…

Ωστόσο, είμαι βαθιά πεπεισμένη ότι **οι αγωνιστές της βάσης έχουν βαθιά επίγνωση των συντριπτικών απαιτήσεων της συγκυρίας, τόσο σε κινηματικό (ενδυνάμωση και πολιτικοποίηση των αγώνων) όσο και σε πολιτικό επίπεδο(προγραμματική μετωπική συγκρότηση των δυνάμεων της επαναστατικής αριστεράς).** Κατανοούν, σχεδόν ενστικτωδώς, ότι, πέρα από το, καθ΄ όλα σεβαστό, προγραμματικό επίπεδο, πολλές (και αλλεπάλληλες) διαιρέσεις οφείλονται σε λόγους ιστορικούς ή συγκυριακούς ή σε διαστρεβλώσεις του νοήματος της πολιτικής διαπάλης (τάσεις πολιτικής αυτοσυντήρησης και αυτοαναπαραγωγής, αρχηγισμούς…). Σωστό είναι όλα τα παραπάνω να αντιμετωπίζονται με πολιτικοκοινωνικούς κι όχι με ηθικούς όρους. **Οι υπαρκτές δυσκολίες και αστοχίες δεν αξίζει να ρίχνουν τον κόσμο του αγώνα στο βάραθρο της χωρίς όρους και προϋποθέσεις «ενότητας για την ενότητα», ιδίως σε περιόδους εκλογών.**

Εξάλλου, από τη σκοπιά του επαναστατικού οράματος, τα εκλογικά αποτελέσματα στο αστικοδημοκρατικό πλαίσιο είναι ένας δείκτης για το επίπεδο συνείδησης των λαϊκών μαζών. Επομένως, ούτε πρέπει να υποτιμηθούν ούτε και να υπερτιμηθούν. Εν τέλει, αν οι εκλογές και τα κυβερνητικά σχήματα μπορούσαν να αλλάξουν (τόσο εύκολα και αναίμακτα…) τον ταξικό συσχετισμό, θα είχαν προ πολλού καταργηθεί. De potestate fabula narratur, για την εξουσία υφίσταται η διαπάλη!

II
ΣΤΟ ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Αλίμονο αν ο (υπαρκτότατος) δυσμενής συσχετισμός δυνάμεων για τον κόσμο της εργασίας και τον κόσμο των αγώνων γίνεται μεν αντιληπτός, περιορίζεται δε στο επίπεδο των διαπιστώσεων. Τούτο τροφοδοτεί την απογοήτευση και την ηττοπάθεια, προετοιμάζει την άνευ όρων παράδοση σε αντιλήψεις του τύπου *«να μπουν, με κάθε θυσία περισσότερα μικρά κόμματα στη Βουλή, ώστε να ψαλιδιστεί η αυτοδυναμία του πρώτου».*

Τέτοιες τοποθετήσεις ξαναμπάζουν από το παράθυρο και αναπαράγουν, με όρους δήθεν τακτικής αναγκαιότητας, αλλά ουσιαστικά χυδαία εκβιαστικούς, τη λογική του μικρότερου κακού. Η μέχρι τώρα εμπειρία ξεκάθαρα το δείχνει: **η μακρόχρονα και πλατιά, πλέον, εδραιωμένη ηγεμονία του δόγματος TINA (There is no alternative – Δεν υπάρχει εναλλακτική) δεν κλονίζεται με ταχυδακτυλουργίες, μισόλογα, ξεσκόνισμα σε παλιά λάβαρα. Επείγει η συγκρότηση (χτες…) του αντίπαλου δέους, σε επίπεδο πολιτικό – προγραμματικό και τακτικό – κινηματικό. Η πράξη θα κρίνει ποια από τις επί μέρους συγκροτημένες απόψεις στο χώρο της επαναστατικής αριστεράς -ή και ποια σύνθεση απόψεων – μπορεί να αποτελέσει την επαρκή και αξιόπιστη αφετηρία για τη συγκρότηση αυτή.**

Δυσμενέστατοι κοινοβουλευτικοί συσχετισμοί υπήρξαν και άλλοτε, στο πρόσφατο παρελθόν (πχ, τα συντριπτικά ποσοστά του δικομματισμού ΝΔ – ΠΑΣΟΚ στις δεκαετίες ΄90 και ’00), για να μην αναφερθεί κανείς και στη, μακρινότερη, μετεμφυλιακή περίοδο. Εντούτοις, δεν εμπόδισαν το ξεδίπλωμα των κοινωνικών αγώνων, οι οποίοι, μπορεί να μην ανέτρεψαν ολοσχερώς την ανελέητη επίθεση του κεφαλαίου κατά του κόσμου της εργασίας, αλλά την καθυστέρησαν, την παρεμπόδισαν και, σε επιμέρους ζητήματα, πολλές φορές νίκησαν.

III

ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΟΜΕΝΕΣ ΜΕΡΕΣ

1. Στην αμέσως επόμενη φάση, μια κοινωνία μειωμένων προσδοκιών, με έντονη τη λαχτάρα για (πλασματική, έστω) σταθερότητα, θα σιγοψήνεται πάνω στα ορθάνοιχτα κοινωνικά τραύματα, που, αντί να επουλώνονται, μάλλον θα βαθαίνουν (κάτι λένε γι΄ αυτό και οι εκτιμήσεις συστημικότατων οικονομολόγων για νέα επικείμενη δομική κρίση του καπιταλισμού). Υπό παρόμοιες συνθήκες, το μέλλον της συναίνεσης, της ανοχής και της υποταγής δε φαντάζει ανέφελο (παράμετρος σοβαρά υπολογιζόμενη και από τα αστικά επιτελεία, εξ ου και τα ποικίλα σενάρια κυβερνήσεων συνεργασίας, οι εκκλήσεις του συστημικού τύπου για μετριοπάθεια, σοβαρότητα κτό). Και απ΄ αυτήν την άποψη, λοιπόν, **το μέλλον βρίσκεται στους αγώνες.**

2. Η αναπαραγωγή της λογικής του μικρότερου κακού ή/και της ψήφου ανάθεσης των αγώνων βλάπτει σοβαρά την όποια κινηματική και αγωνιστική προοπτική.

3. Ο περιορισμός των πολιτικών επίδικων σε μέτρα άμεσης ανακούφισης των λαϊκών τάξεων, άντε και παραγωγικής ανασυγκρότησης της χώρας, αδυνατεί να εκπέμψει, στην παρούσα συγκυρία, ένα ευδιάκριτο στίγμα ακόμα και μαχητικού ρεφορμισμού (για στίγμα ριζοσπαστικής ή και επαναστατικής αριστεράς να μη μιλήσουμε, γιατί εξευτελίζουμε τις έννοιες).

Είναι αδύνατο να μην μπαίνει στη συζήτηση το ΟΛΟΝ (ο καπιταλισμός και οι κρίσεις του, ο ιμπεριαλισμός, η ΕΕ, το ευρώ, το ΝΑΤΟ), από το οποίο ολοφάνερα εξαρτώνται τα επιμέρους. Αν σε εποχές ευφορίας του καπιταλισμού η συνολική εικόνα έτεινε να αυτομασκαρεύεται, σε εποχές κρίσης η προσπάθεια απόκρυψης «χωριού που φαίνεται» προδίδει είτε μέγιστη πολιτική αφέλεια (συζητάμε μόνο για τα «επείγοντα») είτε υποτίμηση του ακροατηρίου (ο λαός ως νήπιο), αν όχι συνειδητή και πλήρη προσχώρηση στην ιδεολογική κυριαρχία του αντιπάλου.

4. Η προτεραιότητα στην παρούσα φάση είναι να εκφραστεί στις κάλπες της 25ης Ιουνίου ξεκάθαρα και κόντρα σε κάθε είδους εκβιαστικά (ψευτο)διλήμματα η προσήλωση στην αναγκαιότητα για

• ανασυγκρότηση του εργατικού και λαϊκού κινήματος

• συνέχιση και ενδυνάμωση των κοινωνικών αγώνων

• με βάση ένα πρόγραμμα σύγκρουσης και ανατροπής που αφορά το άμεσο παρόν.

Μολονότι η μετωπική πολιτική συγκρότηση της επαναστατικής αριστεράς παραμένει ένα μεγάλο ζητούμενο, **η ψήφος στην ΑΝΤΑΡΣΥΑ** θεωρώ ότι το υπηρετεί κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο, παρ' όλες τις υπαρκτές αδυναμίες του συγκεκριμένου πολιτικού χώρου. Κι αν είναι προφανές ότι σε πλατύτερες κοινωνικές συμμαχίες με ορίζοντα κοινωνικών ανατροπών η είσοδος δεν κρίνεται με βάση ... πιστοποιητικά αντικαπιταλιστικών φρονημάτων, άλλο τόσο σίγουρο είναι ότι καμιά τέτοια συμμαχία δεν έχει μέλλον χωρίς συγκροτημένο και δυνατό νεύρο αντικαπιταλιστικής ανατροπής.

Όλγα Τσιλιμπάρη
Εκπαιδευτικός
Μέλος ΕΛΜΕ Κέρκυρας και ΑΝΤΑΡΣΥΑ Κέρκυρας